

BROJ 1

BITLEN SUDSKE PRAKSE VRHOVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, januar - mart, 1984. godine

KRIVIČNO PRAVO

Član 65. Krivičnog zakona SFRJ

Za primjenu mjera bezbjednosti obaveznog liječenja alkoholičara i narkomana iz člana 65. KZ SFRJ nije dovoljno utvrditi samo to da je izvršilac uopšte zavistan od stalne upotrebe alkohola (ili opojnih droga), već se mora kumulativno utvrditi: da je krivično djelo za koje se sudi izvršeno usljed te zavisnosti i da postoji opasnost od daljnjeg vršenja krivičnog djela usljed te zavisnosti.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 198/83 od 19. januara 1984.g.)

Član 68. stav 1. Krivičnog zakona SFRJ

Mjera bezbjednosti zabrane upravljanja motornim vozilom iz čl. 68 stav 1. KZ SFRJ, može se izreći učiniocu krivičnog djela ugrožavanje javnog saobraćaja i kada nema položen vozački ispit. Stoga je drugostepeni sud povrijedio Zakon u korist optuženog kada je ukinuo odluku prvostepenog suda kojom je optuženom koji nema položen vozački ispit izrečena ova mjera bezbjednosti.

(Vrhovni sud BiH, broj Kvl-z. 117/84. od 22. marta 1984.godine)

Član 39. stav. 1 Krivičnog zakona SR BiH

Pojam poremećaja izazvanog porođajem, kao jednog od bitnih obilježja krivičnog djela iz člana 39. stav 1. KZ SRBiH, predstavlja jedno izvanredno psihosomatsko stanje prouzrokovano porođajem, koje u konačnom rezultatu znači smanjenje sposobnosti shvatanja djela i upravljanja postupcima. Za samo uspostavljanje ovog pojma dovoljan je onaj stepen redukcije duševnih sposobnosti koji odgovara smanjenoj uračunljivosti. Odakle izlazi: 1) da se činjenice ovako uzrokovane smanjene uračunljivosti ne može uzeti kao olakšavajuća okolnost pri odmjeravanju kazne jer ona i po intenzitetu adekvatno izražava ovo bitno obilježje samog djela i 2) ukoliko je poremećaj doveo do bitno smanjene uračunljivosti, treba to uzeti kao olakšavajuću okolnost pri odmjeravanju kazne, jer se ovdje poremećaj ostvaruje u intenzivnoj formi od one koja je nužna za samo postojanje djela. Ukoliko je, pak, poremećaj doveo do potpune nesposobnosti, shvatanja djela i (ili) do potpune nesposobnosti upravljanja postupcima, tj. do neuračunljivosti, to će isključiti krivičnu odgovornost izvršioca za ovo djelo, jednako kao i za svako drugo (član 11. stav 1. KZSFRJ). Pogrešno je gledište (prvostepenog suda), da se u posljednjem slučaju radi o nekoj drugoj vrsti neuračunljivosti koja je obuhvaćena pojmom poremećaja izazvanog porođajem i koja zbog toga ne može da funkcioniše kao osnov isključenja krivične odgovornosti. Neuračunljivost može biti vrlo različito uzrokovana, ali zbog toga ne postoje različite vrste neuračunljivosti (član 12 stav 1. KZ SFRJ) i koja uvijek (osim u slučaju iz člana 11. stav 3 KZSFRJ) isključuje krivičnu odgovornost, bez obzira na to o kojem se krivičnom djelu radi.

(Vrhovni sud BiH, br. Kž. 51/84 od 23. februara 1984.g.)

Član 158. stav 1. Krivičnog zakona SRBiH

Kad je optuženi popunio tuđi ček i potpisao ga kao izdavalac, te nakon toga isti realizovao i na taj način što je doveo u zabludu primaoca čeka (radnika banke) da je on ovlaštenu izdavalac

čeka, tim radnjama je učinio samo krivično djelo Prezare iz čl. 158 stav 1. KZ SRBiH. Ovo stoga što popunjavanje tuđeg čeka i stavljanjem svog potpisa u namjeri pribavljanja protupravne imovinske koristi predstavlja prevarnu radnju koja ulazi u sustav krivičnog djela prezare bez koje se ovo djelo u konkretnom slučaju nije moglo izvršiti.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 1023/83 od 14. februara 1984.g.)

Član 158. Krivičnog zakona SRBiH

Kad izvršilac krivičnog djela bespravno oduzme tuđu štednu ili čekovnu knjižicu, te falsifikovanjem potpisa vlasnika tih isprava i dovođenjem u zabludu radnika banke podigne novac, on time ne čini krivično djelo krađe u sticaju sa krivičnim djelom prezare, već krivično djelo prezare iz čl. 158 u sticaju sa krivičnim djelom falsifikovanje isprave iz čl. 217 stav 3. KZ SRBiH.

(Okružni sud Zenica broj Kž. 35/84 od 12. marta 1984.godine)

Član 169. stav 1. Krivičnog zakona SRBiH

Okrivljeni koji falsifikuje svoju štednu knjižicu, a zatim na osnovu iste u banci podigne iznos koji prelazi 100.000 dinara, pored krivičnog djela pljačke iz čl. 169. stav 1. u vezi sa članom 158. stav 2 KZ SRBiH vrši i krivično djelo falsifikovanje isprave iz čl. 217 stav 3. KZSRBiH. Ovo stoga što krivično djelo iz čl. 217 stav 1. KZ SRBiH u ovom slučaju ne gubi svoju samostalnost time što je falsifikovana isprava (Štedna knjižica) upotrijebljena kao sredstvo izvršenja prezare, jer okolnost što jedno krivično djelo prema drugom djelu stoji u odnosu sredstva prema cilju ne isključuje mogućnost postojanja sticaja.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 733/83 od 8. novembra 1983. godine)

Član 181. stav 3. Krivičnog zakona SR BiH

Standard dužne pažnje za vozača koji se približava obilježenom pješačkom prelazu na kome saobraćaj nije regulisan svjetlosnim saobraćajnim znakovima ni znacima koje daje ovlašteno lice, ne može se pravilno uspostaviti bez uzimanja u obzir dužnosti pješaka da prije stupanja na ovakav prelaz obrati pažnju na udaljenost i brzinu vozila koja mu se približavaju (Član 103 stav 3 Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima). U skladu s tim, vozač koji se umjerenom brzinom približava ovakvom prelazu, nije dužan da predvidi da odrasli pješak koji prvobitno stoji van kolovoza i naspram prelaza može iznenada i u nevrijeme da potrči preko prelaza, niti je dužan da tom uslovu podesi brzinu vožnje.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 642/83 od 30. marta 1984.g.)

Član 227. Krivičnog zakona SR BiH

Ako učinilac radi prikrivanja pronevjere učini još nešto što u sebi sadrži obilježja krivičnog djela falsifikovanja isprave, on čini pored krivičnog djela iz čl. 227 KZSRBiH i krivično djelo iz čl. 217 KZ SRBiH.

(Vrhovni sud BiH b. Kž. 996/83 od 18. januara 1984.g.)

Član 378. Zakona o krivičnom postupku.

Načelo zabrane preinačenja na gore (izabrana reformatio in peius) iz člana 378 ZKP ne odnosi se na mjeru oduzimanja imovinske koristi iz čl. 84 KZ SFRJ, jer ta mjera ne spada u krivične sankcije.

(Vrhovni sud BiH broj Kž. 1095/83 od 22 marta 1984.g.)

DRUŠTVENA SVOJINA

Član 17. Zakona o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini

Član 6. Zakona o prometu nepokretnosti

Član 6. Zakona o svojini na posebnom dijelu zgrade

Nadogradnjom uz saglasnost vlasnika postojeće stambene zgrade i uz odobrenje nadležnog organa (građevinska dozvola) ili dogradnjom (prislanjanje dogradnje uz postojeću zgradu) na

temelju prava dogradnje stiče se trajno pravo korištenja na izgrađenoj građevinskoj parceli u društvenoj svojini.

(Vrhovni sud BiH br. rev. 670/83 od 23. februara 1984.g)

Čl. 11, 12, 17. i 20 Zakona o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini

Član 57. Zakona o eksproprijaciji

Građenjem bez prava građenja i odobrenja za građenje (građevinska dozvola) na građevinskom zemljištu u društvenoj svojini se ne može steći trajno pravo korištenja, a vlasnik zgrade u slučaju eksproprijacije nema pravo na naknadu.

(Vrhovni sud BiH. Broj Rev. 645/83 od 19. januara 1984. godine)

Član 3. Zakona o šumama

Čl. 8. i 9. Zakona o rudarstvu

Organizacija udruženog rada za gazdovanje šumama može na osnovu odobrenja nadležnog organa i u okviru registrovane djelatnosti, neposredno vršiti eksploataciju šljunka i kamena na području kojim gazduje i u tom slučaju na izvađenoj mineralnoj sirovini stiče pravo raspolaganja bez naknade.

Nije dopušten ugovor kojim ova organizacija drugom ustupa na korištenje nalazište kamena i šljunka na području kojim gazduje, uz naknadu (prodaje pravo na eksploataciju nalazišta).

(Vrhovni sud BiH broj Pž. 380/83 od 25. oktobra 1983. godine).

Član 15. stav 3 Zakona o šumama

Član 76. Zakona o eksproprijaciji

Pri odlučivanju o visini naknade zbog proglašenja društvene šume za zaštitu, analogno se primjenjuje odredba člana 76. zakona o eksproprijaciji.

(Vrhovni sud BiH, broj Pž. 491/83 od 16. septembra 1983. godine).

GRAĐANSKO PRAVO (OPŠTI DIO)

Član 11. Zakona o zakupu poslovnih prostorija

Član 24. i 57. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

Ugovor o zakupu poslovne prostorije se ne može produžiti usmenom pogodbom.
(Vrhovni sud BiH, broj Rev. 437/83 od 13. oktobra 1983.g.)

A U T O R S K O P R A V O

Član 38. Zakona o autorskom pravu

Kada je izdavač u svom listu objavio priču kao knjiženo djelo koje mu je dostavio autor, pa tom prilikom bez saglasnosti autora izvršio izmjenu utoliko što je priču objavio na ijekavskom umjesto na ekavskom govoru, a osim toga na nekoliko mjesta u tekstu mijenjao redosljed riječi u rečenici, pojedine riječi zamjenjivao drugima, te neke riječi ispustio iz teksta, time je narušio originalni tekst priče, pa bez obzira na činjenicu da li je ovim izmjenama izvršeno eventualno poboljšanje teksta u pogledu njegove jasnoće i estetske vrijednosti, ovakvim postupanjem

izdavača povrijeđena su prava autora koja su zaštićena Zakonom.
(Vrhovni sud BiH broj Gž. 222/83 od 19. januara 1984.g.)

S T V A R N O P R A V O

Analogno članu 29. Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima

Pregradnjom ili adaptacijom zgrade u društvenoj svojini, bez pravnog osnova, ne stiče se pravo svojine.

(Vrhovni sud BiH, broj Rev. 282/83 od 28. septembra 1983, godine.)

Član 154. stav 1 Zakona o obligacionim odnosima **Pravna pravila građanskog lica**

Vlasnik zemljište preko koga postoji pravo službenosti puta ne može od titulara te službenosti tražiti naknadu štete zbog toga što ne obrađuje onaj dio zemljišta koji zauzima put, ako je titular te službenosti koristio svoje pravo u granicama ovlaštenja.

(Vrhovni sud BiH, broj rev. 305/83 od 19. septembra 1983.g.)

Čl. 72. i 75. Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima

Lice koje je na osnovu sporazuma (ugovora) preuzelo obavezu da će za račun korisnika stana, čuvati stan i stvari u stanu za vrijeme njegove privremene odsutnosti, postaje neposredni posjednik stana i stvari povjerenih mu na čuvanje, pa je kao takav ovlašten na podnošenje tužbe za zaštitu posjeda.

Iz obrazloženja:

Oba nižestepena suda prihvataju kao činjenicu da je tužilac kao nosilac stanarskog prava prestao da koristi stan koji se nalazi u Lj., da su nakon tužiočevog iseljenja ostali da koriste taj stan njegova svastika K.Š. i njegov sin P.E., da je iz stana, poslije udaje, iselila i Š., a u stanu je ostao samo E., koji je 8. oktobra 1981. godine otišao na odsluženje vojnog roka u JNA. Utvrđeno je dalje da u se u stanu nalazile stvari tužioca odnosno njegovog sina, da je tužiočev sin prilikom odlaska na odsluženje vojnog roka predao tužiocu ključeve od stana, uz njihov međusobni sporazum da tužilac obilazi i čuva stan i stvari u stanu do E. povratka iz JNA. Polazeći od

navedenih utvrđenja čiju pravilnost u dosadašnjem toku postupka tužena nije osporila, prvostepeni sud je sasvim ispravno našao da se stan nalazi u posjedu tužiočevog sina E. i da je on prilikom odlaska na odsluženje vojnog roka zaključio ugovor sa tužiocem da mu ovaj čuva stan i stvari u stanu do njegovog povratka sa vojnog roka, čime je faktički stvorena situacija predviđena, u članu 72, Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima i posrednom i neposrednom posjedniku pripada posjedovna zaštita, nije ispravno suprotno stanovište drugostepenog suda da tužilac nema svojstvo posjednika, pa je to razlog zbog kojeg je ovaj Vrhovni sud, uvažavanjem zahtjeva za zaštitu zakonitosti na osnovu člana 345 stav 1. u vezi sa članom 408. stav 2. Zakona o parničnom postupku preinačio drugostepeno rješenje tako što je odbio žalbu tužene i potvrdio prvostepeno rješenje.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Gvl. 47/83 od 16.2.1984.g.).

O B L I G A C I O N O P R A V O

Član 462. Zakona o obligacionim odnosima

Ako nije prilikom zaključenja kupoprodajnog ugovora, izričito ugovoren rabat (popust u cijeni), kupac ne može tražiti sniženje ugovorene cijene.

(Vrhovni sud BiH broj Pž. 236/83 od 16. septembra 1983. godine.).

Član 635. i 639. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

Ako je u ugovoru o građenju utvrđena cijena u ukupnom iznosu za cio objekat i to kao nepromjenjiva, naručilac može tražiti sniženje cijene samo ako manjkavi radovi nastali usljed izmene projekta tokom građenja prelaze 10% ugovorene cijene.

(Vrhovni sud BiH, broj Pž- 488/82 od 16. septembra 1983. godine).

Čl. 63. i 493 Zakona o obligacionim odnosima

Ugovor o prodaji nije nastao kada između ugovornih stranaka postoji nesporazum o predmetu obaveze (kupac je naručio 500 obrazaca kalkulacija, a prodavac je shvatio da je naručio 500 blokova kalkulacije).

Kupac je blagovremeno stavio prodavcu do znanja da veću količinu ne prima kada je odbio da višak preuzme, već ga je vratio prodavcu po istom vozaču koji je robu preuzeo.

(Vrhovni sud BiH, broj Pž. 414/83 od 27. decembra 1983. godine).

Član 178. stav 4. Zakona o obligacionim odnosima

Prevoznik odgovara naručiocu prevoza za štetu nastalu na robu primljenoj na prevoz kada je do štete došlo usljed sudara motornog vozila kojim je roba prevezena i drugog motornog vozila, pa i kada je za sudar kriv vozač drugog motornog vozila (solidarna odgovornost).

Iz obrazloženja:

Ovo stoga što je tuženi kao prevoznik odgovoran za štetu koja nastane na robu u prevozu kako po odredbi člana 92. Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju i odredbi člana 671. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, tako i po odredbi člana 178. stav 4. Zakona o obligacionim odnosima, s obzirom na to da je šteta uzrokovana u sudaru motornih vozila u pokretu, pa kojoj odredbi štetnici solidarno odgovaraju za štetu pričinjenu trećem licu.

Neosnovani su žalbeni navodi da se u konkretnom slučaju imala primijeniti odredba člana 939. stav 4. Zakona o obligacionim odnosima, jer radnik tuženog nikako ne može biti i radnik osiguranika tužitelja, a kod činjenice da tuženi za štetu odgovara i kao solidarni dužnik, pa odredbi člana 178. stav 4. Zakona o obligacionim odnosima, neosnovani su i prigovori tuženog o isključenju odnosno oslobođenju od odgovornosti po odredbama Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju. Iz ovih razloga, neosnovan je i prigovor tuženog da je valjalo sačekati utvrđenje krivice za saobraćajni udes, jer je ta činjenica irelevantna za rješenje spora između tuženog i tužioca kao trećeg lica, iako ima značaja za međusobne odnose imalaca motornih vozila, koja su uzrokovala saobraćajni udes.

(Vrhovni sud BiH, broj Pž. 403/83 od 27. decembra 1983. godine).

Član 325. stav 1. i član 326. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

Kada visina novčane obaveze nije utvrđena ugovorom, dužnik nije dužan platiti zatezne kamate na cijenu usluge, sve dok ne primi fakturu (obračun) iz koje će moći utvrditi koliko duguje.

(Vrhovni sud BiH, broj Pž. 408/83 od 16. septembra 1983. godine).

Član 1072. Zakona o obligacionim odnosima

Organizacija udruženog rada za čiji račun ovlaštena organizacija udruženog rada uvozi opremu nije dužna da prema banci ispuni obaveze iz ugovora o otvaranju akreditiva, ako nije dala nalog za otvaranje akreditiva, već je to za njen račun ali u svoje ime, učinio uvoznik, bez obzira što je u nalogu označio ovu organizaciju kao krajnjeg korisnika.

(Vrhovni sud BiH, broj Pž. 296/83 od 16. septembra 1983. godine).

Član 21. stav 1. tačka 2. zakona o zastarjelosti potraživanja

Čl. 600, 630. i 631. Zakona o obligacionim odnosima

Ugovor čiji je predmet izvođenje zanatskih radova koji se ne mogu okarakterisati kao veći i složeniji građvinski radovi u smislu ranije uzanse broj 9. stav 3. posebnih uzansi o građenju (sada član 630. stav 1., u vezi sa članom 631. Zakona o obligacionim odnosima) po svojoj sadržini predstavlja ugovor o djelu, pa stoga potraživanja iz takvog ugovora zastarijevaju u dvogodišnjem roku iz člana 21. stav 1. tačka 2. Zakona o zastarjelosti potraživanja.

(Rev. 442/83. od 20.10.1983. godine).

Član 179. stav 1, član 482. stav 2. čl. 485. i 501 Zakona o obligacionim odnosima

Ni prodavac ni proizvođač ne odgovaraju za štetu koju pretrpi kupac usljed oštećenja kupljene stvari izazvanog skrivenim nedostatkom za koji stranke nisu znale, ako je do štete došlo po isteku šest mjeseci od predaje stvari i po isteku garantnog roka.

Proizvođač, međutim, odgovara za štetu koju je pretrpio kupac na svojim drugim stvarima i ličnim dobrima.

Iz obrazloženja:

Nižestepeni sudovi su utvrdili da je prvotuženi proizvođač, a drugotuženi prodavac motornih vozila "Zastava 101", vlasništvo tužioca, koje je totalno uništeno u saobraćajnoj nesreći 11.

aprila 1978. godine i da je do sudara u kome je oštećeno navedeno vozilo došlo zbog pucanja spone kao posljedice fabričke greške u obradi materijala, nakon isteka garantnog roka (tužilac je navedeno vozilo kupio 7. aprila 1975. godine).

Polazeći od okolnosti da je pucanje spone uzrokovalo sudar motornih vozila, a time i štetu koju je tužilac pretrpio zbog havarisanja motornog vozila, odnosno da je šteta na motornom vozilu tužitelja uzrokovana skrivenim fizičkim nedostatkom, nižestepeni sudovi nalaze da su za štetu nastalu na motornom vozilu kao i za strah, koji je je tužilac pretrpio u navedenoj saobraćajnoj nezgodi solidarno odgovorni proizvođač i prodavac, pa su stoga pozivom na tada pravna pravila imovinskog prava (paragraf 922. OGZ) usvojili tužbeni zahtjev za naknadu materijalne i nematerijalne štete i tužene obavezali da tužiocu solidarno naknade cjelokupnu štetu uzrokovanu skrivenim nedostatkom na stvari.

Navedeno rezonovanje nižestepeni sudova o odgovornosti tuženih za štetu prouzrokovanu na motornom vozilu zbog skrivenog nedostatka, ne može se prihvatiti pravilnim, jer odgovornost ovih tuženih ne proizilazi iz pravnog pravila imovinskog prava izraženog u paragrafu 922 OGZ, na koje se sud pozvao u obrazloženju pobijane odluke. U ovoj odredbi sadržano je samo pravilo o jemstvu za kvalitet stvari, koje je ograničeno rokovima propisanim pravnim pravilom iz paragrafa 933. OGZ, na šta pravilno revidenti ukazuju u reviziji.

Prodavac odgovara kupcu za materijalne nedostatke stvari pod uslovima i u rokovima iz pravnog pravila imovinskog prava (paragraf 933 OGZ), sada izraženog u članu 482. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima.

Prodavac ne odgovara za skrivene nedostatke, koji se pojave nakon isteka roka od 6 mjeseci od prodaje stvari izuzev ako nije drukčije ugovoreno. Rok iz navedenog pravnog pravila sada izraženog u članu 482. stav. 2. Zakona o obligacionim odnosima, je prekluzivni rok, pa po njegovom isteku kupac gubi pravo na naknadu po osnovu jemstva za skrivene nedostatke. Pored toga, prodavac i proizvođač odgovaraju po osnovu garancije za ispravno funkcionisanje stvari u okviru garantnog roka (pravno pravilo imovinskog prava izraženo u čl. 501. i 502. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima).

Po pravilima imovinskog prava, koja su došla do izražaja u odredbi člana 179. Zakona o obligacionim odnosima, za štetu koja nastane licu ili stvari (refleksnu štetu) redovnom upotrebom stvari zbog toga što stvar usljed nedostatka za koji on nije znao, predstavlja opasnost, odgovara proizvođač koji je stvari stavio u promet, po opštim pravilima o naknadi štete.

Polazeći od suštine tužbenog zahtjeva, (zahtjev za naknadu materijalne štete odnosi se na štetu prouzrokovanu na samoj stvari skrivenim nedostatkom, koji se pojavio po isteku roka od 6 mjeseci od dana preuzimanja vozila i proteku garantnog roka), ovaj sud nalazi da su nižestepeni sudovi pogrešno primijenili materijalno pravo kada su usvojili zahtjev za naknadu materijalne štete u odnosu na oba tužena, jer prodavac ne odgovara za štetu na stvari nastalu zbog skrivenog nedostatka po isteku roka od 6 mjeseci od dana preuzimanja (pravno pravilo izraženo u članu 482. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima), a po isteku garantnog roka prestaje i odgovornost proizvođača i prodavca po osnovu garancije za ispravno funkcionisanje prodate stvari.

Pogrešno su nižestepeni sudovi primijenili materijalno pravo i u dijelu u kojem je drugotuženi – prodavac obavezan za naknadu nematerijalne štete zbog pretrpljenog straha (refleksne štete koju je pretrpio tužilac), jer za refleksnu štetu odgovara proizvođač koji je stvar stavio u promet, a ne prodavac (pravno pravilo imovinskog prava sada izraženo u članu 179. Zakona o obligacionim odnosima).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 569/83, od 22.12.1983.g.)

Član 208. Zakona o udruženom radu

Član 174. 177. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

Organizacija udruženog rada koja je svog radnika sa propisanom stručnom spremnom (položen ispit za vozača B- kategorije) rasporedila na radno mjesto vozača putničkog automobila ne odgovara za štetu prouzrokovanu njegovom smrću ako je takva šteta prouzrokovana isključivo usljed propusta poginulog pri upravljanju motornim vozilom, jer ona takve propuste, s obzirom na kvalifikaciju radnika, nije mogla predvidjeti, niti štetnu posljedicu izbjeći ili otkloniti.

(Vrhovni sud BiH, broj Rev. 439/83 od 20. oktobra 1983.g.)

Član 170, 177. st. 2. i 5. i član 188. Zakona o obligacionim odnosima

Za štetu koju povređivanjem pretrpi supruga vozača koji tu štetu prouzrokuje pri upravljanju vozilom svoje organizacije udruženog rada i u vezi sa radom kod ove odgovara ta organizacija, jer vozač kao njen radnik nije treće lice u smislu odredbe čl. 177. stav 5. Zakona o obligacionim odnosima, pa se tužena organizacija udruženog rada ne može pozivati na ekskulpacione razloge predviđene odredbom iz stava 2. istog zakonskog propisa, osim ako dokaže da je takva šteta prouzrokovana radnjom same oštećene, a ne i deliktom radnjom vozača.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 439/83 od 20. oktobra 1983. godine.)

Član 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

Mjesna zajednica za novčanu obavezu iz ugovora o sufinansiranju izgradnje regionalnog puta duguje zateznu kamatu od 7,5% (član 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima), a ne zateznu kamatu propisanu odlukom SIV-a o visini stope zatezne kamate jer se na radi o dugu iz ugovora u privredi (član 277. stav 2. i član 25. stav. 2 Zakona o obligacionim odnosima).

Iz obrazloženja:

Tužilac nema pravo na zateznu kamatu po stopi od 8%, već po stopi od 7,5% u skladu sa članom 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima. U ovom slučaju se ne primjenjuje kamatna stopa koja važi za ugovore u privredi (analogno članu 399. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima), kao ni stopa određena Odlukom SIV-a o visini stope zatezne kamate ("Službeni list SFRJ" br. 19/82 i 40/83), jer se ne radi o ugovoru u privredi (Član 25. stav 2. i član 277. stav. 2 Zakona o obligacionim odnosima).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 7/83 od 21.februara 1984.g)

Član 24, 154, 174 i 195 Zakona o obligacionim odnosima

Budući da sadašnji Zakon o zdravstvenoj zaštiti u SRBiH ne regulište odgovornost za štetu prouzrokovanu na sredstvima SIZ-a zdravstvene zaštite primjenjuju se opšta pravila obligacionog prava o odgovornosti za štetu prema kojima ta odgovornost ne zavisi od stepena krivnje štetnika.

Iz obrazloženja:

U toku postupka u ovoj parnici tuženik je osporio osnov i visinu tužbenog zahtjeva smatrajući, da prema važećim zakonskim propisima tužilac nema pravo na regres, u vezi sa troškovima liječenja svog osiguranika, jer da je to njegova zakonska obaveza prema propisima Zakona o

zdravstvenom osiguranju. Samo u slučaju da je šteta prouzrokovana namjerno ili grubom nepažnjom, da bi tužilac tada imao pravo regresa, te da se u konkretnom slučaju ne mogu primijeniti odredbe čl. 154. i 155. i 174. Zakona o obligacionim odnosima, već odredbe Zakona o zdravstvenom osiguranju BiH. Sve ove navode koje je tuženik istakao u toku prvostepenog postupka, prvostepeni sud je pravilno odbio kao neosnovane.

Saobraćajni udes u kome je povrijeđen osiguranik tužioca dogodio se dana 25. jula 1980. godine pa je prvostepeni sud sasvim pravilno postupio kada je primijenio odredbe iz čl. 154., 195. i 174. Zakona o obligacionim odnosima. Za odgovornost tuženog kao osiguravača za radnje njegovog osiguranika prema citiranim odredbama Zakona o obligacionim odnosima, ne traži se oblik vinosti namjera ili krajnja nepažnja da bi u tom slučaju tužilac imao pravo zahtjevati naknadu štete. Tužilac isplatom predmetnih troškova, od tuženog traži naknadu ove štete po principu objektivne odgovornosti, po kome principu odgovara i sam štetnik – (tuženikov osiguranik – vozač), jer je šteta pričinjena upotrebom opasne stvari (član 174. Zakona o obligacionim odnosima). Prema tome, prigovori tuženika iznijeti u žalbi da nije dužan naknaditi štetu jer da je tužilac po Zakonu dužan snositi troškove u vezi sa liječenjem svoga osiguranika su neosnovani. Da nije bilo štetne radnje osiguranika tuženog, ne bi za tužioca nastali troškovi liječenja, koje je on isplatio iz svojih fondova zdravstvenoj radnog organizaciji. Zakon o zdravstvenoj zaštiti SRBiH, ne sadrži više odredbe o odgovornosti za prouzrokovanu štetu, već se u ovom slučaju primjenjuju opšta pravila o odgovornosti za štetu, a to su citirane odredbe Zakona o obligacionim odnosima, koje je pravilni primijenio prvostepeni sud.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 436/83 od 27. januara 1984. godine).

Član 40. Osnovnog zakona o odnosima roditelja i djece

Član 218. Zakona o obligacionim odnosima

Doprinos za izdržavanje ostavioca nije pravni osnov za sticanje dijela zaostavštine već je pravni osnov za tražbeni zahtjev prema licima koja su po Zakonu bila dužna da izdržavaju ostavioca.

(Vrhovni sud BiH, broj Gž. 173/83 od 23. septembra 1983. godine).

Član 57. 57. Zakona o eksproprijaciji SRBiH

Vlasnik vikend kuće nema pravo na naknadu u slučaju eksproprijacije za onaj dio koji je izgrađen mimo odobrenja za građenje.

(Vrhovni sud BiH, broj Gvl. 46/83 od 26. januara 1984. godine).

Član 277. stav. 1. Zakona o obligacionim odnosima

Na novčana potraživanja iz vanugovorenih obaveza – između privrednih subjekata – duguje se zatezna kamata po stopi koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge po viđenju – 7,5% a ne zatezna kamata po odluci SIV-a o visini stope zatezne kamate (član 277. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima).

(Vrhovni sud BiH, broj Pž. 8/84 od 21. februara 1984. godine i Pž. 472/83 od 21. februara 1984.godine).

Član 208. Zakona o udruženom radu

Član 38. Zakona o zaštiti na radu

Član 17. do 25. Pravilnika o obezbjeđenju smještaja i ishrane radnika, odnosno njihovom prevozu od mjesta stanovanja do mjesta rada i natrag

Organizacija udruženog rada koja je, makar i pod posebnim uslovima (na velikom inostranom gradilištu u pustinji), organizovala smještaj svojih radnika ne odgovara za štetu prouzrokovanu smrću svog radnika koja je posljedica tjelesnih povreda zadobijenih u ličnom sukobu sa drugim radnikom do kojeg je došlo u prostorijama za smještaj van radnog vremena i postupcima koji nisu u vezi sa radom, jer ona u tim prostorijama nije dužna organizovati i posebne mjere zaštite kojima bi se spriječili ovakvi ekscesi.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 526/83 od 10. novembra 1983. godine).

Član 193. stav. 1, član 201. st. 1. 2. i 4. Zakona o obligacionim odnosima

Pravo na naknadu troškova nabavke crnine, koji ulaze u običajne troškove sahrane, pripada samo onim licima koja po Zakonu imaju pravo na naknadu za duševne bolove prouzrokovane smrću bliskog srodnika član 201. st. 1, 2 i 4. Zakona o obligacionim odnosima.

Iz obrazloženja:

Prema odredbi člana 193. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, štetnik je dužan oštećenom naknaditi uobičajene troškove sahrane. U uobičajene troškove sahrane sudska praksa priznaje oštećenom srodniku poginulog pravo na naknadu onih materijalnih izdataka vezanih za njegovu smrt koji se mogu opredijeliti po svojoj sadržini kao troškovi u širem smislu.

Polazeći od izloženog troškovima sahrane u širem smislu, pored ostalog, smatraju se i izdaci za nabavku crnine, ali samo užem krugu bliskih srodnika, koje treba ograničiti na krug lica kojima Zakona o obligacionim odnosima, priznaje pravo na naknadu za duševne bolove usljed smrti srodnika (lica nabrojanih u članu 201. Zakona o obligacionim odnosima), kako pravilno nalaze i nižestepeni sudovi. Nošenje crnine je spoljna manifestacija žalosti za poginulim, pa je u skladu sa zakonom priznati pravo na naknadu troškova nabavke crnine samo onim srođnicima koji imaju pravo i na novčanu satisfakciju zbog pretrpljenih duševnih bolova izazvanih smrću bliske osobe.

Pošto baba ne spada u krug srodnika kojima pripada pravo na naknadu naprijed navedenog vida štete, pravilno su nižestepeni sudovi primijenili materijalno pravo kada su tužiteljicu J. odbili sa zahtjevom.

(Presude Vrhovnog suda BiH br. Gvl. 24/83 od 19.9.1983.g.).

Član 173, 174. i 207. Zakona o obligacionim odnosima

Kada se tokom izvođenja radova na rekonstrukciji ulice pojave pukotine na susjednoj zgradi, pretpostavlja se da su oštećenja zgrade prouzrokovana ovim radovima. Naručilac i izvođač radova su u takvom slučaju obavezni da ponude dokaze na okolnost da ne postoji uzročna veza između radova i oštećenja zgrade.

(Vrhovni sud BiH, broj Rev. 469/83 od 20. oktobra 1983. godine).

Član 95. stav. 2. tačka 5. i stav 4. Zakona o krivičnom postupku

Zdravstvena organizacija udruženog rada koja je pružila usluge liječenja licu u pritvoru upućenom na liječenje od strane organa koji je naredio pritvor može zahtijevati naplatu cijene zdravstvene usluge samo od društveno – političke zajednice čiji organ je uputio na liječenje

prিতvorenо lice, а ne od Centra за социјални рад општине у којој liječeni има пребивалиште, па и када је liječeni korisnik civilne invalidnine.

(Vrhovni sud BiH, broj Pž. 452/83 od 27. januara 1984. godine).

Član 185. stav 3. i član 190. Zakona o obligacionim odnosima

Ako је usljed rekonstrukcije magistralnog puta, stambeni objekat nemoguće koristiti zbog imisija sa puta koje prelaze normalne granice, vlasniku pripada pravo na naknadu u visini novčanog iznosa koji је potreban за izgradnju odgovarajućeg drugog objekta.

Iz obrazloženja:

Odlučujući о naknadi štete, sud će na osnovu nalaza i mišljenja svih vještaka, а posebno imajući u vidu да је stambeni objekat usljed izmjene projekta u toku rekonstrukcije puta, ušao јednim dijelom u trup puta, да је od puta udaljen 3,35 m, odnosno 4,70 m, да је ispod nivoa puta 1,05, odnosno 1,20 m, да su stanari usljed blizine puta izloženi intenzivnoj buci i aerozagađenju, koje prelaze normalne granice, kako to proizilazi iz nalaza vještaka, да је prizemlje objekta prema sadašnjem stanju neupotrebljivo, ocijeniti да li је objekat uopšte mogao koristiti. Ukoliko nije, а na to bi upućivale navedene okolnosti, tužiteljima bi pripadalo pravo na naknadu u visini novčanog iznosa **koji је potreban за izgradnju** odgovarajućeg drugog objekta, jer bi im se samo na taj način mogla dati puta naknada (pravila imovinskog prava, kojima odgovaraju odredbe člana 185. stav. 2. u vezi sa članom 190. Zakona o obligacionim odnosima). Ovakav stav је opšteprihvaćen u sudskoj praksi, kako proizilazi iz zaključka usvojenog na XII Zajedničkoj sjednici Saveznog suda, vrhovnih sudova republika i autonomnih pokrajina i Vrhovnog vojnog suda, po kome se naknada štete nastala rušenjem zgrade u kojoj је vlasnik stanovao određuje obavezivanjem odgovornog lica да uspostavi stanje kakvo је bilo prije nego је nastala šteta i to, kako u odnosu na materijalnu, tako i na stambenu situaciju oštećenog, ako је to nemoguće, ili ako oštećeni zahtijeva novčanu naknadu, visina te naknade utvrđuje se i s obzirom na okolnost да је oštećeni stanovao u srušenoj zgradi (Nemogućnost korištenja stambenog objekta zbog štetnih posljedica rekonstrukcije magistralnog puta odgovara gubitku cijene zgrade).

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Gž. 200/83 od 22. decembra 1983. godine).

Član 41. i 99. stav 2. Zakona o putevima

Za štetu koju је pretrpio korisnik puta zbog lošeg održavanja investicionih objekata na putu (vozilo tužioca је palo s mosta na putu usljed njegove dotrajalosti) solidarno odgovaraju i Zajednica за puteve i Organizacija udruženog rada kojoj је Zajednica ugovorom povjerila i poslove održavanja i zaštete puta.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 658/83 od 26.1.1984.g. i Rev. 462/83 od 20.10.1983.g.).

Član 210, 314. i 371. Zakona o obligacionim odnosima

O zahtjevu за vraćanje više plaćenog iznosa kupoprodajne cijene odlučuje se po pravilima о neosnovanom obogaćenju (sticanje bez osnova).

Ovo potraživanje zastarijeva u opštem zastarnom roku, а dospijeva kada povjerilac opomene dužnika.

(Vrhovni sud BiH, br. Pž. 256/83 od 16.9.1983.g.)

Član 219. Zakona o obligacionim odnosima

Nosilac prava upravljanja korišćenja i raspolaganja poslovnom zgradom ima pravo na naknadu u visini uobičajene zakupnine od lica koje bez pravnog osnova koristi dio zgrade.

Iz obrazloženja:

Tužilac u žalbi ističe da je poslovna zgrada zv. pravosudna palata, u kojoj izvjestan broj prostorija koristi tuženi, osnovno sredstvo tužioca, te da bi tuženi bio dužan da tužiocu plaća zakupninu, ali samo kada između parničnih stranaka bude zaključen ugovor o zakupu u zakonom propisanom pismenom obliku. Odbija stoga da plati dio troškova za održavanje zgrade u 1981. godini i za 1982. godinu, koje, po mišljenju tužioca, treba da snosi tuženi, čija je visina utvrđena završnim računom za 1981. godinu i finansijskim planom za 1982. godinu, koji su prihvatili predstavnici korisnika zgrade, osim tuženog.

Ako je, međutim, tužilac nosilac prava upravljanja korištenja i raspolaganja zgradom, te ako ne postoji valjan pravni osnov po kome bi dio ove zgrade bio dat na privremeno korištenje tuženom (članovi 230, 231. i 234. Zakona o udruženom rdu), tužilac ima pravo na naknadu zbog upotrebe stvari čiji je on imalac, u korist tuženog, u smislu člana 219. Zakona o obligacionim odnosima. Ova naknada se određuje u visini uobičajene zakupnine.

Iz isprava na kojima se zasniva tužba proizilazi da tužilac od tuženog zahtjeva srazmjeran dio naknade obračunat prema površini zgrade koju tuženi koristi, na ime pokrivanja troškova, amortizacije i održavanja, kao i osiguranja osnovnih sredstava u zgradi, a opštepoznato je da ovi izdaci ulaze u strukturu zakupnine i prema tome i u naknadu koju ima u vidu član 219. Zakona o obligacionim odnosima.

Tužilac opravdano zahtjeva od tuženog i da plati srazmjeran dio naknade za korištenje građevinskog zemljišta. Ova naknada se, u smislu čl. 157. stav 3. Zakona o prostornom uređenju ("Službeni list SRBiH", broj 13/74), ili obračunava kroz zakupninu, ili posebno naplaćuje od zakupca poslovnih prostorija, pa obvezniku te naknade, čije prostorije tuženi mora naknaditi ovaj izdatak u okviru naknade koju duguje po osnovu člana 219. Zakona o obligacionim odnosima.

Imalac stvari – zakupodavac, kroz zakupninu ili posebnu naknadu, može da zahtjeva od zakupca i srazmjeran dio troškova korištenja zajedničkih udeđaja u zgradi i vršenja zajedničkih usluga u zgradi (Član 21. Zakona o zakupu poslovnih zgrada i prostorija, - "Službeni list SRBiH", broj 33/77), a to pravo ima i imalac stvari od lica koje je koristi bez valjanog pravnog osnova. Opravdano stoga, tužilac zahtjeva od tuženog i pokrivanje troškova raznih sitnih opravki, te naknade za lične dohotke svojih radnika koji se staraju o vršenju zajedničkih usluga u zgradi (ovi izdaci se, u pravilu, pokrivaju iz zakupnine).

Iz isprava u spisu proizilazi i da tužilac zahtjeva srazmjeran dio naknade od tuženog zato što se koristi električnom i toplotnom energijom (iz zajedničke kotlovnice), te raznim drugim komunalnim uslugama (voda, odvoz smeća i slično), a tužilac cijenu ovih usluga pruženih svim korisnicima zgrade prethodno sam snosi.

Pravni osnov za ovakav zahtjev tužioca nalazi se u odredbama člana 220-223. Zakona o obligacionim odnosima, pa je tuženi u obavezi da tužiocu naknadi ove troškove, jer se radi o nužnim i korisnim izdacima sa stanovišta tuženog.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Pž. 28/83 od 27. januara 1984.g.)

PRAVO OSIGURANJA

Član 922. Zakona o obligacionim odnosima

Član 30. stav 2. i član 31. stav. 4. tačka 2. uslova za kombinovano osiguranje motornih vozila iz 1977. godine

Zaključenje ugovora o obaveznom osiguranju prije isteka ugovorenog roka osiguranja po ugovoru o kasko osiguranju, kao ugovora druge vrste i sa drugim pravima, ne utiče na prestanak ugovora o kasko osiguranju prije isteka počeknog roka od 30 dana.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 583/83 od 15. decembra 1983.g.)

Član 922. Zakona o obligacionim odnosima

Član 30. stav 2. i član 31. stav. 4. tačka 2. uslova za kombinovano osiguranje motornih vozila iz 1977. godine

Osiguravač je dužan, u smislu člana 30. stv. 2 i člana 31. stav. 4 tačka 2. uslova za kombinovano osiguranje motornih vozila iz 1977. godine, da naknadi štetu osiguraniku po ugovoru o kasko osiguranju do koje dođe na njegovom motornom vozilu i tokom počeknog roka od 30 dana nakon isteka ugovorenog vremena osiguranja.

Taj ugovor o kasko osiguranju ne bi se automatski produžio za 30 dana (počekni rok) po isteku ugovorenog roka osiguranja samo da su ugovorne strane, prije isteka ugovorenog roka osiguranja, zaključile novi ugovor o osiguranju iste vrste ili da su taj ugovor nesumljivo raskinule.

(Vrhovni sud BiH, br. rev. 583/83 od 15. decembra 1983.g.)

Član 70. stav. 1. tačka 2. Osnovnog zakona o osiguranju i osiguravajućim organizacijama

Zajednica osiguranja imovine i lica, kao osiguravač, ima pravo na regres od pijanog vozača – osiguranika, samo kao je njegova alkoholisanost, prilikom upravljanja putničkim automobilom, bila uzrok nastupanja saobraćajnog udesa i štete.

(Vrhovni sud BiH, broj Rev. 304/83 od 19. septembra 1983.g.)

Član 12. i 162. Osnovnog zakona o bezbjednosti saobraćaja ne putevima

Postoji oboriva zakonska pretpostavka da lice pod uticajem alkohola nije sposobno da bezbjedno upravlja motornim vozilom, pa ako motornim vozilom upravlja u takvom stanju postoji regresno pravo osiguravača. Na vozaču je teret dokaza da nema uzročne veze između njegove alkoholisanosti i nastale štete.

Iz obrazloženja:

Tačno je to da su pravilima tužiteljice za kombinovano osiguranje motornih vozila iz 1969.g., koje su sastavni dio ugovora o osiguranju zaključenog između stranaka, iz osiguranja od odgovornosti isključeni odštetni zahtjevi iz saobraćajnih nezgoda prouzrokovanih pri upravljanju vozilom od strane pijanog osiguranika i da, u smislu člana 65. Zakona o osiguranju i osiguravajućim organizacijama ("Službeni list SFRJ", br. 7/67, 50/68 i 20/69), ugovor o osiguranju (polica) sadrži i rizike od kojih se osigurava. Međutim, nižestepeni sudovi su, prilikom razmatranja prava tužiteljice na regres, izgubili iz vida odredbu člana 70. stav. 1. tačka 2. istog zakona kojim je propisano da su ništavne odredbe ugovora o osiguranju kojim se predviđa gubitak prava iz osiguranja zbog povrede propisanih ili ugovorenih mjera zaštite, ako njihovo preduzimanje nije bilo od uticaja od nastajanje štete. S obzirom na sadržaj te odredbe tužiteljica bi imala pravo na regres od tuženog samo ako je njegova alkoholisanost prilikom upravljanja putničkim automobilom 5. novembra 1973. godine, bila u uzročno – posljedničnoj vezi sa nastupanjem saobraćajnog udesa i štete. U cilju pravilnog rješenja ovog spora trebalo je imati u

vidu i odredbe člana 12. Osnovnog zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima ("Službeni listi SFRJ", broj 15/70 – prečišćeni tekst), koji je bio na snazi u vrijeme saobraćajnog udesa. Tim članom je propisano da lice, koje je pod uticajem alkohola i drugih sredstava, ne smije upravljati vozilom u saobraćaju na putevima, niti pokušati da to učini. Smatra se, u smislu te odredbe, da je pod uticajem alkohola lice za koje se, analizom krvi ili urina, ili kojim drugim naučnim metodom mjerenja količine alkohola u organizmu, utvrdi da mu sadržina alkohola u krvi iznosi više od 0,5 promila. Ako vozač u alkoholisanom stanju upravlja motornim vozilom čini prekršaj (član 162. istog zakona). Iz tih odredaba proizilazi da je zakonska pretpostavka da lice pod uticajem alkohola nije sposobno za bezbjedno upravljanje motornim vozilom, a iz toga proizilazi i da, ako motornim vozilom upravlja lice pod uticajem alkohola, postoji pretpostavka njegove odgovornosti za prouzrokovanu štetu, odnosno da postoji regresno pravo osiguravača, a na vozaču – osiguraniku je teret dokaza, tj. da može dokazivati da nema uzročne veze između alkoholisanosti i nastale štete.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 304/83 od 19.9.1983.g.)

Član 230. i 231. Zakona o parničnom postupku

Zelenu kartu osiguranja i u njoj naznačeni podatak da je imalac vozila zaključio ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu prema trećim licima kod inostranog osiguravača, treba tretirati kao javnu ispravu, sa pretpostavkom da je tačno ono što je sadržano u ispravi dok se suprotno ne dokaže.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 710/83 od 9.2.1984.g.)

Član 53. i 54. Zakona o osnovama sistema osiguranja imovine i lica

Zajednica osiguranja imovine i lica kao osiguravač imaoca motornog vozila od odgovornosti za štetu prema trećim licima, odgovara za takve štete do visine ugovorenih suma osiguranja (Najniži iznos na koje se moralo ugovoriti osiguranje propisuje SIV).

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 717/83 od 16.2.1984.g.)

MJENIČNO PRAVO

Član 277. stav. 2. Zakona o obligacionim odnosima i odluka SIV-a o visini stope zatezne kamate ("Službeni list SFRJ", br. 19/82 i 40/83).

Povjerilac ima pravo na zateznu kamatu, od dospjeća tražbine iz osnovnog pravnog posla do dospjeća mjenice koja mu je data kao sredstvo obezbjeđenja plaćanja, po kamatnoj stopi iz odluke SIV-a o visini stope zatezne kamate.

(Vrhovni sud BiH, br. Pž. 449/83 od 27.1.1984.g.)

Član 325. stav. 1. i član 326. stav. 2. Zakona o obligacionim odnosima

Prestaje pravo povjerioca na zatezne kamate koje teku od dospjeća obaveze iz dužničko – povjerilačkog odnosa, onoga dana kada je dospjela za naplatu mjenica koju je dužnik dao povjeriocu radi obezbjeđenja plaćanja, a povjerilac je izgubio i zbog toga propustio da mjenicu o roku dospjeća naplati.

(Vrhovni sud BiH, br. Pž. 418/83 od 27.12.1983.g.)

NASLJEDNO PRAVO

Čl. 133, 152. i 240. Zakona o nasljeđivanju SRBiH

Član 215. Zakona o parničnom postupku

U postupku povodom naknadno pronađene imovine ostavioca stranke su i nasljednici onog nasljednika iz pravosnažnog rješenja o nasljeđivanju koji je u međuvremenu umro.

(Vrhovni sud BiH, br. Gvl. 44/83 od 19.1.1984.g.)

Član 123. i 124. Zakona o nasljeđivanju

Okolnost što je primalac izdržavanja nakon propisno zaključenog ugovora o doživotnom izdržavanju, sačinio testament u kojem je naveo da sve svoje nekretnine ostavlja zakonskim nasljednicima na ravne dijelove nije osnov po kojem on, ili njegovi nasljednici, mogu zahtjevati raskid ugovora o doživotnom idržavanju.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 531/83 od 19.11.1983.g.)

Član 83. Zakona o nasljeđivanju

Ostavilac može testamentom odrediti da ga drugo lice naslijedi umjesto određenog nasljednika, ako testamentarni nasljednik umre prije ostavioca ili postane nedostojan da naslijedi (tzv. obična supstitucija), ali nije ovlašten da odredi nasljednika testamentarnom nasljedniku (tzv. fideikomisarna supstitucija).

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 649/83 od 19.1.1984.g.)

S T A M B E N O   P R A V O

Član 32. Zakona o stambenim odnosima SRBiH

Nosilac stanarskog prava nije ovlašten da uskrati plaćanje stanarine zbog toga što davalac stana na korištenje odbija da popravi oštećenja, već je pod određenim zakonskim pretpostavkama, ovlašten da sam popravi oštećenja i da te troškove odbije od stanarine.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 285/83 od 8.9.1983.g.)

Član 103. Zakona o obligacionim odnosima

Član 5, 10. i 20. Zakona o stambenim odnosima

Ništav je ugovor o korištenju stana zaključen na osnovu akta o dodjeli neovlaštenog davaoca stana na korištenje.

Iz obrazloženja:

Ugovor o korištenju stana može se zaključiti samo na osnovu akta ovlaštenog davaoca stana na korištenje kojim od dodjeljuje stan na korištenje određenom licu, a s obzirom na takva akta u konkretnom slučaju nema, to je ugovor o korištenju spornog stana zaključen protivno odredbama članova 5, 10. i 20. Zakona o stambenim odnosima, pa su stoga nižestepeni sudovi imali osnova u odredbi člana 103. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78) da taj ugovor ponište, odnosno utvrde da je ništav.

Na ništavost, u smislu člana 109. Zakona o obligacionim odnosima, može se pozvati svako zainteresovano lice, pa stoga nema osnova ni prigovor tuženog J. da tužilac nije aktivno legitimisan u konkretnom slučaju.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 597/83 od 15.12.1983.g.)

Član 3. i 10. Zakona o stambenim odnosima

Samo dugogodišnjim stanovanjem u određenom stanu, bez postojanja ugovora o korištenju stana, odnosno akta, koji taj ugovor zamjenjuje, ne može se steći stanarsko pravo.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 575/83 od 15.12.1983.g.)

Član 270. Zakona o udruženom radu

Nosilac prava raspolaganja na sredstvima u društvenoj svojini nije ograničen rokom za podnošenje tužbe za predaju u posjed tog sredstva.

(Vrhovni sud BiH, br. rev. 575/83 od 15.12.1983.g.)

Član 44. stav. 1. tačka 6. Zakona o stambenim odnosima

Ne može se uzeti da nosilac stanarskog prava, u smislu člana 44. stav 1. tač. 6. Zakona o stambenim odnosima, ("Službeni list SRBiH", broj 13/74), privremeno boravi u drugom mjestu radi školovanja kada je daleko prekoračio normalno vrijeme završavanja studija u tom mjestu zasnovao porodicu.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 303/83 od 8.9.1983.g.)

Član 27. Zakona o stambenim odnosima

Član 103. i 104. Zakona o obligacionim odnosima

Polazeći od cilja snakcije ništavosti ugovora u smislu odredaba čl. 103. i 104. Zakona o obligacionim odnosima, ugovor o korištenju stana koji je zaključio nosilac stanarskog prava ne može se poništiti zbog poništenja rješenja o dodjeli stana, sve dotle dok taj stan u ponovnoj samoupravnoj proceduri bude didijeljen na korištenje drugom radniku, jer sve do tada postoje izgledi da stan naročito zbog naknadno izmijenjenih okolnosti bude ponovno dodijeljen istom radniku.

Iz obrazloženja:

Nižestepeni sudovi su u svojim presudama pošli od pravilne formalno-pravne pretpostavke da bi bio ništav ugovor o korištenju stana iz tužbenog zahtjeva kojeg je tuženi prema činjeničnim utvrđenjima iz nižestepenih presuda, zaključio dana 30. januara 1980. godine sa SIZ stanovanja na osnovu rješenja tužioca o dodjeli ovog stana na korištenje tuženom od istoga datuma, s obzirom na dalja činjenična utvrđenja da je kasnijom odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj V-164/80 od 4. decembra 1980. godine stavljen van snage tužiočev Samoupravni sporazum o uređenju međusobnih odnosa u udruženom radu iz oblasti stambenih odnosa po osnovu koga je tuženom, kao članu radne zajednice, bio dodijeljen na korištenje navedeni stan, te da je pravosnažnom odlukom Osnovnog suda udruženog rada u Sarajevu broj Rs. 299/80 od 8. aprila 1980. godine poništena rang-lista koju je utvrdio radnički savjet tužioca dana 26. novembra 1979.,. godine, kao i odluka Komisije za društveni standard o raspodjeli

stanova od 8. decembra 1979. godine kojom je stan u ulici Bratstva i jdstva broj 10-12 bio dodijeljen na korištenje tuženom, iz čega bi proizilazio dalji, ali samo uslovan, zaključak da tuženi koristi taj stan bez valjanog pravnog osnova i da su ispunjeni uslovi iz člana 27. Zakona o stambenim odnosima da tužilac zahtjeva njegovo iseljenje.

Naime, ako se pođe od cilja snakcije ništavosti ugovora u smislu odredaba čl. 103. i 104. Zakona o obligacionim odnosima iz toga proizilazi zaključak da ugovor o korištenju stana, kojeg je tuženi u to vrijeme bio zakonito zaključio dana 30. januara 1980. godine, ne postoje ništav samim za sebe poništenjem rješenja o dodjeli stana tuženom, sve dotle dok taj stan u samoupravnoj proceduri ne bi bio dodijeljen nekom drugom radniku, jer sve do tada se ne može isključiti i mogućnost da ovaj stan bude ponovno dodijeljen na korištenje i samom tuženom, koji u momentu presuđenja nije prestao biti član radne zajednice tužioca. Stoga kod takvog stanja stvari, ne bi bilo cjelishodno usvojiti tužbeni zahtjev iz ove parnice za iseljenje tužbenog iz stana ako postoji makar i minimalna mogućnost da taj stan bude upravo njemu naknadno dodijeljen na korištenje, a takva mogućnost postoji sve do momenta kada bude donesena odluka o dodjeli stana na korištenje drugom radniku.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 428/83 od 23.2.1984.g.)

Član 15. st. 1. i 2. i čl. 10, 16. i 17. Zakona o stambenim odnosima

Polazeći od toga da oba bračna druga zakonitim useljnjem u stan ravnopravno stiču status sunosioca stanarskog prava, kojeg nakon razvoda braka jedan od njih gubi tek nakon što iseli iz stana bilo po uzajamnom sporazumu, ili u izvršenju odluke kojom je drugi supružnik određen za nosioca stanarskog prava, on sve do momenta iseljenja zadržava status korisnika stana, što znači da mu do tada pripada pravo da koristi cijeli stan, a ne samo nužni smještaj u prostoriji koju mu u tu svrhu odredi drugi bračni drug.

Iz obrazloženja:

Naime, pogrešno nižestepeni sudovi u svojim presudama interpretiraju odredbe Zakona o stambenim odnosima ("Službeni list SRBiH", br. 13/74, 23/76 i 34/83) kada ocjenjuju status tuženog u pogledu daljeg korištenja stana, nakon donošenja odluke vanparničnog suda broj R. 980/70 od 20. aprila 1973. godine kojom je tužiteljica određena za nosioca stanarskog prava kao "privremeni smještaj", kojeg upodobljuju za nužnim smještajem, jer prema odredbama člana 15. st. 1. i 2., u vezi sa čl. 10, 16. i 17. navedenog zakona, oba bračna druga pod određenim uslovima useljnjem u stan ravnopravno stiču status sunosioca stanarskog prava, odnosno korisnika stana, kojeg nakon razvoda braka gubi tek nakon što jedan od njih iseli iz stana bilo po uzajamnom sporazumu, bilo u izvršenju odluke suda kojom je jedan od njih određen za nosioca stanarskog prava, što znači da drugi supružnik sve do momenta iseljenja zadržava status korisnika stana, pa bi zbog toga tuženom kao korisniku stana iz tužbenog zahtjeva pripadalo pravo da sve do iseljenja koristi taj stan, s tim što način korištenja ovisi od uzajamnog sporazuma bivših supružnika.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 529/83 od 10.11.1983.g.)

Član 44. Zakona o stambenim odnosima

Ispunjene su zakonske pretpostavke za otkaz ugovora o korištenju stana kada je nosilac stanarskog prava u periodu neprekidno dužem od šest mjeseci, stambene potrebe pretežno zadovoljavao boravkom u drugom stanu (bio u radnom odnosu u inostranstvu više godina, a u SFRJ dolazio približno svaka dva mjeseca i zadržavao se po nekoliko dana).

Iz obrazloženja:

Nižestepeni sudovi su utvrdili da je tužilac odlukom od 27. juna 1975.godine, tuženom dodijelio dvosoban stan na korištenje po osnovu radnog odnosa, da je po zahtjevu tuženog radni odnos raskinuo 30. septembra 1976. godine i da je ubrzo nakon toga tuženi otišao na privremeni rad u Švicarsku, gdje je zasnovao radni odnos u svojstvu trenera rukometne reprezentacije Švicarske i ostao do konca 1980. godine. Nadalje je utvrđeno da je u periodu dok se nalazio na privremenom radu u Švicarskoj (od jeseni 1976. do konca 1980. godine), dio stana davao na korištenje raznim licima, da je često dolazio u B.L.i to najduže u razmacima oko dva mjeseca i u spornom stanu boravio najmanje pet dana, a ponekad i duže naročito za vrijeme ljetnog perioda kada se nalazio na godišnjem odmoru, te da je prilikom boravka u B.L. pomagao stručnom štabu svog sportskog društva.

Polazeći od navedenog utvrđenja, a posebno od dužine trajanja boravka tuženog u spornom stanu za vrijeme povremenih posjeta koje su bile zaista česte, nižestepeni sudovi su izveli zaključak da se ti boravci ne mogu smatrati vraćanjem u stan u smislu člana 44. stav. 2. Zakona o stambenim odnosima, pa su stoga odbili zahtjev za otkaz ugovora o korištenju stana.

Navedeno rezonovanje nižestepenih sudova ne može se, međutim, prihvatiti pravilnim, jer je tužilac s obzirom na prirodu posla koji je obavljao u Švicarskoj, svoje stambene potrebe pretežno zadovoljavao u Švicarskoj gdje se nalazio u stalnom radnom odnosu.

Naime, ovaj sud nalazi da se u situaciji kada nosilac stanarskog prava koji stambene potrebe u pretežnom dijelu zadovoljava u drugom stanu neprekidno duže od šest mjeseci, ima smatrati da je u tom periodu prestao sa korištenjem spornog stana u smislu člana 44. Zakona o stambenim odnosima, i da su nižestepeni sudovi pogrešno primijenili materijalno pravo kada su odbili zahtjev za otkaz ugovora o korištenju stana, jer među strankama nije sporno da je tužilac u periodu od jeseni 1976. do konca 1980.godine svoje stambene potrebe pretežno zadovoljavao van spornog stana i da nisu ispunjeni uslovi iz čl. 45. Zakona o stambenim odnosima pod kojima je tuženi mogao zadržati stanarsko pravo tokom rada u inostranstvu.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 697/83 od 19.1.1984.g.)

Član 44. stav 1. Zakona o stambenim odnosima

Na usvajanje otkaza ugovora o korištenju stana iz razloga predviđenih u članu 44. stav. 1. Zakona o stambenim odnosima (Nekorištenje duže od šest mjeseci), je bez uticaja okolnost što nosilac stanarskog prava nije stekao stanarsko pravo u novom mjestu svog prebivališta.

Iz obrazloženja:

Iz navedenih dokaza ne proističe da tuženi ili bilo kod od članova njegove porodice, zadovoljava potrebe stanovanja u stanu u B., naprotiv, da se njihov dolazak u B. i boravak u stanu može podvesti pod pojam “povremenog navraćanja u stan”, što se u smislu člana 44. stav 2. Zakona o stambenim odnosima, ne može smatrati korištenjem stana, pa, s obzirom na to navodi i prigovori iz revizije da su nižestepeni sudovi pogrešno interpretirali i ocijenili iskaz ovih svjedoka nisu osnovani.

Okolnost da tuženi prelaskom na rad u T. nije “riješio stambeno pitanje”, i po ocjeni ovog suda, nije od uticaja na pravilnost zaključka da je tuženi sa članovima porodice prestao koristiti stan u B. pa prigovor u reviziji da pomenuta činjenica nije došla do izražaja kod ocjene da li su ispunjeni zakonski uslovi za otkaz ugovora o korištenju stana iz čl. 44. Zakona o stambenim odnosima.

PORODIČNO PRAVO

Primjena pravila o sticanju u porodičnoj zajednici

Smatra se da je tužiteljica stupanjem u širu porodičnu zajednicu prihvatila sporazum članova te zajednice o izgradnji porodične stambene zgrade u korist tuženoga, koji nije njen bračni drug, pa nema pravo zahtjevati da se utvrdi njen suvlasnički dio srazmjerno doprinosu u izgradnji zgrade, ali je u principu, osnovan njen eventualni tužbeni zahtjev za isplatu novčane naknade za njen doprinos u izgradnji.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 613/83 od 9.12.1983.g.)

Član 264. i 267. Porodičnog zakona

Zajedničkim radom u bračnoj zajednici, srazmjerno doprinosu, stiče se pravo suvlasništva na stranu valutu koju je svojim radom neposredno stekao jedan bračni drug, bez obzira da li je ta valuta oročena ili ne na štednom ulogu.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 604/83 od 9. 12.1983.g.)

Član 264. stav. 2. i član 278. Porodičnog zakona

Kada je određena imovina sticana tokom trajanja vanbračne zajednice, a zatim i tokom trajanja bračne zajednice, koja je poslije toga zasnovana, ne može se, po svom karakteru, izdvajati ona imovina koja je stečena u vanbračnoj zajednici od imovine stečene tokom trajanja bračne zajednice, nego se čitava ta imovina tretira bračnom tekovinom.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 471/83 od 27. oktobra 1983.g.)

Član 134. stav. 2. i član 136. stav. 2. Porodičnog zakona

I kad punoljetno dijete podnosi tužbu radi utvrđivanja očinstva, stranke u tom sporu su lice čije se očinstvo utvrđuje dijete i majka djeteta.

Majka djeteta može se pridružiti punoljetnom djetetu kao tužiocu i kada je propustila rok za pokretanje toga postupka, ali ako nije stupila u aktivno suparništvo mora se naći na suprotnoj strani – u odnosu pasivnog suparništva.

Iz obrazloženja:

U sporovima radi utvrđivanja očinstva, u smislu člana 134. stav. 2. Porodičnog zakona, stranke su lica čije se očinstvo utvrđuje, dijete i majka djeteta. Kada punoljetno dijete podnosi tužbu kao u konkretnom slučaju, tužbom mora biti obuhvaćena i majka djeteta. Ona se, u smislu člana 136. stav. 2. Porodičnog zakona, može pridružiti djetetu, kao tužiocu, i kada je propustila rok za pokretanje ovog postupka, ali ako nije stupila u aktivno suparničarstvo mora se naći na suprotnoj strani – u odnosu pasivnog suparničarstva.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Gž. 170/83 od 15.12.1983.g.)

Član 243. Porodičnog zakona

Kada je tužba za plaćanje supružanskog izdržavanja podnesena po proteku oko devet mjeseci od prekida bračne zajednice ne može se uzeti da je bračni drug, koji traži izdržavanje, kroz duži period odvojenog života, potpuno samostalno obezbjeđivao sredstva za svoje izdržavanje, bez obzira koliko je dugo trajao postupak.

Iz obrazloženja:

Nižestepeni sudovi su odbili zahtjev tužene primjenom člana 243. pomenutog Porodičnog zakona. Tom odredbom predviđena su dva osnova za odbijanje zahtjeva za supružansko izdržavanje: prvi, ako su bračni drugovi, kroz duži period odvojenog života, potpuno samostalno obezbjeđivali sredstva za samostalno izdržavanje, i drugi, ako se iz okolnosti slučaja utvrdi da bračni drug koji zahtjeva izdržavanje, prestankom braka koji je trajao kraće vrijeme, nije doveden u teži materijalni položaj od onog u kome se nalazio prilikom stupanja u brak. Prvostepeni sud je izveo zaključak da su ispunjeni uslovi da se, po oba ta osnova odbije zahtjev tužene za supružansko izdržavanje, dok je u obrazloženju drugostepene presude izveden zaključak da je brak stranaka trajao kratko vrijeme i da tužena, nakon prekida bračne zajednice, nije dovedena u teži materijalni položaj od onoga u kome se nalazila prilikom stupanja u brak. tj. da postoji drugi osnov za odbijanje zahtjeva tužene, pa, s obzirom na to, nije ni cijenio da li postoji prvi osnov.

Pravno shvatanje nižestepenih sudova nije u skladu sa smislom odredbe člana 243. Porodičnog zakona. Naime, iz utvrđenih činjenica, da su parnične stranke prekinule bračnu zajednicu u julu 1977. godine, a tužena podnijela odvojenu tužbu 14. marta 1978. godine za plaćanje izdržavanja, to je i nesporno, ne može se izvesti zaključak, koji su izveli nižestepeni sudovi, da je tužena kroz duži period odvojenog života potpuno samostalno obezbjeđivala sredstva za samostalno izdržavanje, bez obzira na to koliko je dugo trajao postupak po zahtjevu za izdržavanje. Jer, iz tih činjenica vidi se da je tužena, ubrzo poslije prekida bračne zajednice i prije nego što je tužilac podnio tužbu za razvod braka, zatražila da tužilac doprinosi za njeno izdržavanje. Osim toga, nižestepeni sudovi su utvrdili da su parnične stranke živjele u bračnoj zajednici oko tri, odnosno 3,5 godine, pa se, u smislu pomenutog člana 243. Porodičnog zakona, po shvatanju ovog suda, ne može govoriti o tome da je njihov brak trajao kraće vrijeme s obzirom i na konkretne okolnosti: tužena je živjela u domaćinstvu sa roditeljima tužioca, a on se većim dijelom nalazio na radu u inostranstvu.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 307/83 od 19.9.1983.g.)

Član 243. Porodičnog zakona

Brak stranaka nije trajao kraće vrijeme, u smislu člana 243. Porodičnog zakona ("Službeni list SRBiH", br. 21/79) kada su stranke živjele u bračnoj zajednici oko 3,5 godina.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 307/83 od 19.9.1983.g.)

Član 284. Porodično zakona

Kada do dana stupanja na snagu Porodičnog zakona SRBiH nije donesena prvostepena presuda kojom bi bilo odlučeno o zahtjevu jednog bračnog druga da se brak razvede krivicom drugog, sud će odbiti zahtev za utvrđenje krivice za razvod.

Iz obrazloženja:

U bračnim sporovima u kojima do dana stupanja na snagu Porodičnog zakona, nije donesena prvostepena odluka, postupak se ima nastaviti po odredbama navedenog zakona (član 284. Porodičnog zakona). Kako Porodični zakon ne predviđa mogućnost utvrđenja krivnje za razvod

braka, nižestepeni sudovi su pravilno primijenili materijalno pravo kada su odbili zahtjev tužene za utvrđivanje krivnje tužioca, jer do stupanja na snagu Porodičnog zakona u tom dijelu nije bila donesena provostepena presuda.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 692/83 od 26.1.1984.g.)

Član 87. stav 3. Porodičnog zakona

Maloljetnik sa navršenih 15 godina života, koji svojim radom stiče prihode, može samostalno raspolagati zaradom pa i pribaviti stvari za sebe, a ne za roditelje.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 699/83 od 19.1.1984.g.)

Član 69. stav. 2 i član 70. Porodičnog zakona

Član 83. stav. 5. Zakona o parničnom postupku

Ako je tužbu za razvod braka podnio u ime bračnog druga punomoćnik kome tužilac nije dao specijalnu punomoć, a ovaj nedostatak tužbe se ne može otkloniti, jer je lice označeno kao tužilac u međuvremenu umrlo, tužbu treba odbaciti.

U takvom slučaju nasljednici tužioca ne mogu nastaviti postupak radi dokazivanja da je postojao osnov za razvod braka istican do smrti tužioca.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 661/83 od 19.1.1984.g.)

NADLEŽNOST

Član 50. i 196. stav. 1. tačka 1. Zakona o parničnom postupku

Odredba člana 50. zakona o parničnom postupku primjenjuje se samo kada su tuženi u položaju materijalnih suparničara.

Ako su tuženi formalni suparničari, sud kome je podnesena tužba, razdvojiće postupak i tužbu upravljenu protiv onih tuženih za koje on nije mjesno nadležan, ustupiti nadležnom sudu.

(Vrhovni sud BiH, br. R. 280/83. od 9.12.1983.g.)

Član 43. stav 1. tačka 7. i član 36. stav 1. tačka 1-c Zakona o redovnim sudovima

Redovni sud je nadležan za odlučivanje o zahtjevu za naknadu štete prouzrokovane smrću srodnika na radu ili u vezi sa radom.

(Vrhovni sud BiH, br. Rev. 315/83 od 26.1.1984.g.)

Član 23. stav 1. zakona o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini

Član 249. tačka 9. i član 144. stav 1. zakona o opštem upravnom postupku u vezi sa članom 67. Zakona o eksproprijaciji

U postupku za utvrđivanje pravične naknade za podruštvljeno neizgrađeno građevinsko zemljište, koja je u upravnom postupku priznata društveno pravnom licu prilikom administrativnog prenosa, bivši zemljišno – knjižni vlasnik se upućuje na obnovu upravnog postupka, a organ pred kojim se vodi taj postupak može u slučaju spora, uputiti društveno – pravno lice kome je određena naknada da u parnici pobija presumpciju prava vlasništva, odnosno prava privremenog korištenja, lica koje ima to pravo uknjiženo u zemljišne knjige.

(Vrhovni sud BiH, br. Gvl. 38/83 od 24.12.1983.g.)

Član 41. stav 1. tačka 1f. Zakona o redovnim sudovima

Okružni sudovi su nadležni da sude u privrednim sporovima ako vrijednost predmeta spora prelazi 100.000 dinara, kada u sporu učestvuju i fizička lica, samo u slučaju da su pravno i fizičko lice u položaju materijalnih suparničara.

Ako su društveno- pravno i fizičko lice u položaju formalnih suparničara, za suđenje je nadležan Opštinski sud bez obzira na vrijednost predmeta spora.

Iz obrazloženja:

Kako je odredbom člana 41. stav 1. tač. 1f. Zakona o redovnim sudovima ("Službeni list SRBiH", broj 10/83) predviđena stvarna nadležnost okružnog suda u slučaju kada su suparničari pravno i fizičko lice samo kad se radi o suparničarstvu koje ima u vidu odredba člana 169. stav 1. tač. 1. Zakona o parničnom postupku tj. kada su suparničari u pogledu predmeta spora u pravnoj zajednici ili ako njihova prava odnosno obaveze proističu iz istog činjeničnog i pravnog osnova, o čemu se u konkretnom slučaju ne radi, jer obaveze tuženih proističu iz dva različita pravna odnosa sa tužiocem (dva odvojena ugovora), to su neosnovani žalbeni navodi tužioca da je za rješenje spora u ovoj pravnoj stvari nadležan okružni sud.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Pž. 489/83 od 27. februara 1984.g.)

Član 70. Zakona o parničnom postupku

Sporazum o mjesnoj nadležnosti kojim je ugovorena nadležnost suda najbližeg sjedišta tužioca, nije prestao postojati i kada zbog organizacionih promjena i izmjena propisa o stvarnoj nadležnosti, u vrijeme podnošenja tužbe ne postoji sud naveden u sporazumu.

U tom slučaju, pozivom na sporazum o mjesnoj nadležnosti, tužilac može podnijeti tužbu onom stvarno nadležnom sudu koji je mjsno nadležan za pporučje na kome se nalazi sjedište tužioca u vrijeme podnošenja tužbe.

(R. 281/83 od 22.12.1983.g.)

Član 264. stav 2. Porodičnog zakona

Član 16. Zakona o uzurpacijama

Ne može se u parnici tražiti priznavanje suvlasničkog dijela, p osnovu sticanja tokom trajanja bračne zajednice, na uzurpiranom zemljištu društvene svojine.

Iz obrazloženja:

Radi se o uzurpiranom zemljištu društvene svojine na kome se može uzurpantu priznati pravo svojine samo u upravnom postupku raspravljanja uzurpacije, ako su za to ispunjeni uslovi propisani zakonom o uzurpacijama, ako su za to ispunjeni uslovi propisani zakonom o uzurpacijama. Tužiteljica može podnijeti zahtjev nadležnom organu uprave da se raspravi uzurpacija i njoj prizna pravo na uzurpiranom zemljištu, a ne može u sudskom postupku tražiti da joj se na tom zemljištu prizna pravo svojine.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 471/83 od 27.10.1983.g.)

PRIVREDNO – RAČUNSKI SPOR

Član 22. stav 1. tačka 5. Zakona o oporezivanju proizvoda i usluga u prometu

Nije nastala obaveza plaćanja poreza na promet proizvoda ako je roba propala u transportu između proizvođača i “veletrgovca” prije nego što je “veletrgovac” preuzeo robu.

(Vrhovni sud BiH, br. Pž. 265/83 od 12.8.1983.g.)

UPRAVNO PRAVO

Član 7, 143. i 149. Zakona o opštem upravnom postupku

Ne može se u vezi sa spornim činjenicama, izvesti pouzdan zaključak o rezultatu izvedenih činjenica, izvesti pouzdan zaključak o rezultatu izvedenih dokaza i pravu stranke kada nije održana obavezna usmena rasprava, niti je stranci omogućeno aktivno učešće u postupku. Time je učinjena i bitna povreda pravila upravnog postupka iz čl. 7, 143. i 149. Zakona o opštem upravnom postupku.

(Vrhovni sud BiH, br. Už. 160/83 od 23.11.1983.g.)

Član 6. Zakona o upravnim sporovima

Pismeno mišljenje organa uprave u nekoj pravnoj situaciji, koje je on dao na upit određenog lica, nije upravni akt u smislu člana 6. Zakona o upravnim sporovima, jer njima nije odlučeno ni o kakvom pravu ili obavezi stranke u kakvoj upravnoj stvari.

(Vrhovni sud BiH, br. Už. 145/83 od 23.11.1983.g.)

Član 37. Zakona o opštem upravnom postupku.

Poništenjem rješenja izgrađenog od strane organa uprave na osnovu zaključka skupštine opštine o dodjeli neizgrađenog građevinskog zemljišta u društvenoj svojini poništen je i zaključak skupštine opštine.

(Vrhovni sud BiH, br. Uvl. 52/83 od 27.2.1984.g.)

Član 163. Zakona o prostornom uređenju

Urbanističkom saglasnošću se ne konstituiše pravo građenja niti ograničavaju prava susjeda, već se samo potvrđuje da je projektovani građevinski objekat u saglasnosti s aktom urbanističke regulative, pa je urbanistička saglasnost samo jedna pretpostavka u postupku radi davanja odobrenja za građenje, a u tom postupku učestvuju i nosioci prava vlasništva (korišćenja) na susjednim nekretninama čija prava mogu biti ograničena odobrenom gradnjom.

(Vrhovni sud BiH, br. Uvl. 37/83 od 23.11.1983.g., tako i Uvl. 54/83 od 27.2.1984.g.)

IZVOD IZ BILTENA SAVEZNOG SUDA BROJ 19/83

KRIVIČNO PRAVO

Član 133. stav. 1. Krivičnog zakona SFRJ

Radnja krivičnog djela neprijateljske propagande iz člana 133. stav. 1. Krivičnog zakona SFRJ koja se sastoji od zlonamjernog i neistinitog prikazivanja društveno – političkih prilika u zemlji ne može se izvršiti sa eventualnim umišljajem, već samo sa direktnim umišljajem.

(Kps. 69/83 od 20. septembra 1983.g.)

Čl. 167. i 168. Krivičnog zakona SFRJ

Kupovina strane valute sa lažnim novcem druge države predstavlja stavljanje lažnog novca u opticaj, te nema sticaja krivičnog dela falsifikovanja novca iz člana 168. krivičnog zakona SFRJ sa krivičnim delom trgovine zlatnim novcem, stranom valutom i devizama iz člana 167. krivičnog zakona SFRJ.

(Kps. 12/83 od 26. aprila 1983.g.)

Član 168. stav. 1 Krivičnog zakona SFRJ

Kada učinilac, u cilju menjanja, preda ovlaštenom menjaču lažnu stranu valutu, stavio je time lažan novac u opticaj, bez obzira što mu menjač posumnjajući u ispravnost strane valute nije isplatio dinare.

(Kps. 27/83 od 31. maja 1983.g.)

Član 347. stav. 1. Zakona o krivičnom postupku

Čitanjem iskaza osuđenog kao saizvršioca datog u drugom postupku ne može se smatrati dokazom na kome se može zasnivati presuda.

(Kps. 103/83 od 22. novembra 1983.g.)

Član 350. u vezi sa članom 364. stav1. tač. 11. Zakona o krivičnom postupku

Ako se okrivljeni oslobađa od optužbe na osnovu člana 350. tačka 3. zakona o krivičnom postupku, a u obrazloženju navodi da se oslobađa od optužbe sa razlogoa što u radnjama okrivljenog nema dela, postoji protivrečnost između izreke i razloga presude.

(Kzs. 34/83 od 6. jula 1983.g.)

Član 370. stav 4. Zakona o krivičnom postupku

Provera navoda žalbe u pogledu novih dokaza u smislu člana 370. stav 4. zakona o krivičnom postupku odnosi se na sve dokaze pa i na veštačenje.

(Kps. 36/83 od 13. oktobra 1983.g.)

Član 32. stav 1. Zakona o privrednim prestupima

Razlika u ceni postignuta prodajom proizvoda ili usluga po cenama višim od propisanih, čime je izvršen privredni prestup iz člana 94. stav 1. tačka 1. zakona o osnovama sistema cena i društvenoj kontroli cena, ne može se poistovetiti sa imovinskom koristi, jer imovinska korist u smislu člana 32. stav 1. zakona o privrednim prestupima i člana 97. Zakona o osnovama sistema cena i društvenoj kontroli cena predstavlja čistu dobit ostvarenu izvršenjem privrednog prestupa utvrđenu oduzimanjem nužnih troškova od bruto iznosa ostvarenog povećanjem cena.

(Kzs. 62/83 od 6. decembra 1983.g.)

Član 45. stav 2. član 33. stav 1. tač.1. Zakona o društvenoj kontroli cena

Ne radi se o blažem propisu u smislu člana 45. stav 2. Zakona o privrednim prestupima kad se izmeni samo podzakonski propis na koga upućuje odredba člana 33. stav 1. tač. 1. Zakona o društvenoj kontroli cena.

(Kzs. 20/82 od 12. aprila 1983.g.)

Član 105. Zakona o društvenoj kontroli cena

Kada postoje pogreške ili nedostaci u optužnom predlogu i predsjednik veća vrati optužni predlog javnom tužiocu zapažene nedostatke otkloni u određenom roku, pa javni tužilac to ne učini, ne može se zbog toga razloga na osnovu člana 105. Zakona o privrednim prestupima rešenjem odbaciti optužni predlog.

(Kzs. 28/83 od 6. jula 1983.g.)

Član 8. stav 2. Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima

Dužnost organizacije udruženog rada i drugih organizacija i organa koje vrše javni prevoz za sopstvene potrebe da po odredbi člana 8. stav 2. zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima organizuju i trajno vrše kontrolu nad ispunjavanjem propisanih uslova rada vozača, nad tehničkom ispravošću vozila i nad ispunjavanjem uslova predviđenih drugim propisima od kojih zavisi bezbednost saobraćaja na putevima, određuje se, kako odredbama zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima i saveznim podzakonskim propisima, tako i republičkim i pokrajinskim zakonima, odnosno podzakonskim propisima o bezbednosti saobraćaja na putevima.

(Kzs. 49/82 od 12. aprila 1983.g.)

GRAĐANSKO I PRIVREDNO PRAVO

XXIII ZAJEDNIČKA SEDNICA SAVEZNOG SUDA, REPUBLIČKIH I POKRAJINSKIH VRHOVNIH SUDOVA I VRHOVNOG VOJNOG SUDA, održana 14. i 15. decembra 1983. godine u Beogradu, usvojila je:

NAČELNI STAV, broj 5/83

I. Za postojanje obligacionih odnosa koji su nastali pre stupanja na snagu Zakona o obligacionim odnosima, kao i za pravna dejstva trajnih obligacionih odnosa, merodavno je pravo važeće u momentu nastanka pravnog odnosa (Ranije važeći zakon odnosno propis nove države, kao i pravna pravila sadržana u zakonima i drugim propisima donetim do 6. aprila 1941. godine, koja se primenjuju pod uslovima iz čl. 4. Zakona o nevažnosti pravnih propisa donetih pre 6. aprila 1941. godine i za vreme neprijateljske okupacije).

Izuzetno od prethodnog stava odredba zakona o obligacionim odnosima prinudnog karaktera kojima se prvenstveno štiti opšti društveni interes primenjuju se na trajne obligacione odnose nastale pre stupanja na snagu zakona o obligacionim odnosima i to samo u pogledu pravnih dejstava tih odnosa koja nastaju za važenje ovog zakona.

Odredbom člana 21. Zakona o obligacionim odnosima propisano je osnovno načelo o primeni opštih i posebnih uzansi i drugih poslovnih običaja uporedo sa Zakonom o obligacionim odnosima dok su u članu 1107. određena ograničenja pod kojima će se ubuduće primenjivati poslovni običaji važeći u pravnom saobraćaju do stupanja na snagu zakona o obligacionim odnosima.

Ova ograničenja ne odnose se na ranije nastale pravne odnose (Član 1106).

II. Za postojanje stvarno – pravnih odnosa i sva pravna dejstva tih odnosa nastala do stupanja na snagu Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima merodavno je pravo važeće u vreme nastanka, a na pravna dejstva koja nastanu kasnije primjenjuje se Zakon o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima.

NAČELNI STAV, broj 6/83

I. Na rokove iz obligacionih odnosa (zastarjelosti i preklozije koji su nastali pre stupanja na snagu Zakona o obligacionim odnosima primjenjuje se pravo važeće do tog trenutka.

II. Zakon o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima od stupanja na snagu primjenjuje se na rokove, održaja koji su počeli teći pre njegovog stupanja na snagu, ako do tog trenutka nisu istekli.

Kad je zakonom o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima propisan kraći rok, a po stupanju na snagu zakona preostalo je vreme kraće od zakonom propisanog, rok ističe po proteku vremena određenog ranijim zakonom, ako je od roka određenog ranijim zakonom preostalo vreme duže od onog predviđenog u novom zakonu, rok ističe istekom vremena propisanog u novom zakonu.

NAČELNI STAV, broj 7/83

Ako smatra da postoje zakonski uslovi za primenu odredbe člana 104. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima za oduzimanje predmeta zabranjenog ugovora u korist opštine, sud će o tome obavestiti prema okolnostima slučaja ovlašćeni organ društvenog pravobranioca samoupravljanja ili javnog tužioca ili javnog pravobranioca i odrediti mu rok za prijavljivanje učešća u parnici, uključujući i isticanje zahteva za oduzimanje predmeta zabranjenog ugovora.

Sud može, i bez zahteva organa iz prethodnog stava, po službenoj dužnosti odlučiti da druga strana ono što je primila po osnovu zabranjenog ugovora preda opštini na kojoj ima sedišta, odnosno prebivalište.

Ako tužilac povuče tužbu, a nijedan od organa iz prethodnog stava nije istakao zahtev za oduzimanje predmeta zabranjenog ugovora, sud ne može dalje postupati po službenoj dužnosti, ali će o povlačenju tužbe obavestiti ovlašćeni organ nezavisno od okolnosti da li je taj organ učestvovao u postupku.

NAČELNI STAV, broj 8/83

Tužitelj može, pozivom na odredbu člana 189. stav 2. Zakona o obaveznim odnosima, povećati tužbeni zahtev i kad je ranija provostepena presuda protiv koje se on nije žalio, ukinuta u dosuđujućem dijelu po žalbi tuženog, odnosno tužitelju se u nastavku postupka može dosuditi naknada štete u većem iznosu od prvobitno dosuđenog, samo ako je povećanje cijena nastupilo nakon zaključenja prethodne glavne rasprave.

NA SAVETOVANJU GRADANSKIH I GRADANSKO – PRIVREDNIH ODELJENJA SAVEZNOG SUDA, REPUBLIČKIH I POKRAJINSKIH VRHOVNIH SUDOVA I VRHOVNOG VOJNOG SUDA, održanom 14. i 15. septembra 1983. godine u Saveznom sudu u Beogradu, doneti su:

Z A K L J U Č A K , broj I

Pri tumačenju spornih odredaba ugovora o kolektivnom osiguranju radnika od posledica nesretnog slučaja pretpostavlja se da je ugovoreno lično osiguranje kad je premija za osiguranje plaćena iz sredstava za lične dohotke ili iz sredstava za zajedničku potrošnju. Ako je premija za osiguranje plaćena iz drugih sredstava (npr. onih iz člana 48. stav 1. alineja 10. i stava 3. istog člana Zakona o utvrđivanju i raspoređivanju ukupnog prihoda i dohotka ("Službeni list SFRJ", br. 63/80), pretpostavlja se da je zaključen ugovor o osiguranju od odgovornosti.

Z A K L J U Č A K , broj II

Osnovni i intenzivni strah roditelja za sudbinu svog deteta nije pravno priznata nematerijalna šteta. (Član 200. stav 1. ZOO).

Z A K L J U Č A K , broj III

Poverilac koji je indosirao menicu pre njene dospelosti ima pravo na kamatu samo za vreme od isteka roka od 15 dana od nastanka dužničko-poverilačkog odnosa od dana indosiranja menice.

Z A K L J U Č A K , broj IV

Revizija nije dopuštena protiv rešenja drugostepenog suda o odbacivanju žalbe u parnicama zbog smetanja poseda.

Z A K L J U Č A K , broj V

Stranka koja nije izjavila žalbu protiv presude prvostepenog suda nema pravo na reviziju protiv pravosnažne presude kojom je drugostepeni sud odlučujući o žalbi protivne stranke tu žalbu odbio i u pobijanom delu potvrdio presudu prvostepenog suda.

Z A K L J U Č A K , broj VI

U slučaju kada je mesna nadležnost suda ugovorena između poverioca i dužnika, ista se može protegnuti i na novog poverioca – prijemnika od koga je tražbina cedirana.

Z A K L J U Č A K , broj VII

Odredba člana 73. Zakona o obligacionim odnosima o konvalidaciji ugovora kome nedostaje forma primenjuje se i na ugovore o prometu nepokrtnosti za koje je forma propisana republičkim odnosno pokrajinskim zakonima, ukoliko tim zakonima primena navedenog propisa nije isključena.

Ovi ugovori ako su izvršeni u celini ili u pretežnom delu smatraće se punovažnim bez obzira što je forma propisana radi zaštite društvenih interesa, pod uslovom da društveni interesi nisu narušeni.

Z A K L J U Č A K , broj VIII

Prema členu 228. Zakona o izvršenom postupku predlog za izvršenje nije vezan za drugi rok osim onih rokova koje taj član predviđa u stavu 2.

Z A K L J U Č A K, broj IX

Korisniku vodoprivredne dozvole kojem je zbog opšteg interesa uskraćeno dalje korištenje vodnog dobra i na taj način onemogućeno obavljanje dopuštene delatnosti, pripada pravo na naknadu neamortizovane vrednosti objekta koji su izgrađeni u skladu sa koncesijom ako zakonom nije drukčije određeno.

Z A K L J U Č A K, broj X

Bračni drugovi koji žive u stanu koji je njihova zajednička svojina ili je isključiva svojina jednog od njih, bez obzira kada je otpočelo zajedničko korištenje stana, nemaju stanarsko pravo na tom stanu i po razvodu braka korišćenje istog stana uređuje se prema pravilima imovinskog prava, ukoliko zakonom republike odnosno autonomne pokrajine nije drugačije određeno.

SUDSKA PRAKSA

Član 47. i 70. Zakona o parničnom postupku

Sporazum o mesnoj nadležnosti važi samo za spor iz određenog pravnog odnosa za koji je ugovoren, pa u slučaju kumuliranja zahteva iz tog pravnog odnosa sa zahtevima iz drugih pravnih odnosa, za koje mesna nadležnost suda nije ugovoren, važi zakonom propisana mesna nadležnost.
(Grs. 64/83 od 10. XI 1983.g.)

Član 154. Zakona o parničnom postupku

U parnici radi konstituisanja nužnog prolaza preko tuđeg zemljišta, pošto se postupak vodi isključivo u interesu tužioca, tužilac je dužan da snosi troškove postupka.
(Gzs. 19/83 od 6. X 1983.g.)

Član 55. Zakona o izvršenom postupku u vezi sa članom 70. Zakona o parničnom postupku

Kad tužilac u predlogu za izvršenje na osnovu verodostojne isprave zatraži da se, u slučaju da dužnik podnese prigovor protiv rešenja o izvršenju, predlog smatra tužbom (čl. 55. st.3. i 4. Zakona o izvršenom postupku), pa se taj uslov ostvari, postupak se nastavlja po pravilima parničnog postupka. U tom slučaju se i nadležnost suda određuje prema odredbama Zakona o parničnom postupku pa ima mesta i primeni odredaba člana 70. Zakona o parničnom postupku ako su za to ispunjeni uslovi.

(Grs. 70/83 od 20. X 1983.)

Čl. 12, 13. i 16. Zakona o utvrđivanju i raspoređivanju ukupnog prihoda i dohotka

Izdaci za istraživačke rudarske – geoleške radove kojima se obezbeđuje tekuća proizvodnja kao i za radove u cilju osvajanja nove odnosno proširenja tekuće proizvodnje shodno čl. 13. i 16. Zakona o utvrđivanju i raspoređivanju ukupnog prihoda i dohotka predstavljaju materijalne

troškove koji se u smislu člana 12. istog zakona naknađuju iz ukupnog prihoda osnovne organizacije.

(Gpzs-131/83 od 20.X 1983.)

U P R A V N O   P R A V O

XII ZAJEDNIČKA SEDNICA SAVEZNOG SUDA, REPUBLIČKIH I POKRAJINSKIH VRHOVNIH SUDOVA I VRHOVNOG VOJNOG SUDA održana 14. oktobra 1983. godine u Beogradu usvojila je:

NAČELNI STAV, broj 3/83

Ograničenja prava propisana odredbama člana 31. stav 1. tačka 3 i člana 89. Zakon o osnovnim pravnima vojnih invalida i porodica palih boraca ("Službeni list SFRJ", br. 68/81) i člana 12. Zakona o osnovnim pravima lica odlikovanih ordenom karađorđeve zvezde s mačevima, ordenom belog orla s mačevima i zlatnom medaljom obilica ("Službeni list SFRJ", br. 53/82 – prečišćen tekst) imaju trajan karakter i važe nezavisno od uslova predviđenih u odredbama Krivičnog zakona SFRJ o pravnim posledicama osude.

NAČELNI STAV, broj 4/83

Na zahteve podnete po isteku roka određenog republičkim odnosno pokrajinskim zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju za utvrđivanje u penzijski staž, pod uslovima iz tih zakona, vremena provedenog na radu u SRZ, koji se dokazuje na osnovu izjave svedoka primenjivaće se odedba člana 184. stav 2. osnovnog Zakona o penzijskom osiguranju ("Službeni list SFRJ", br. 51/64 do 11/68) saglasno članu 75 stav 1. u vezi sa stavom 5. Zakona o osnovnim pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službeni list SFRJ", br. 35/72 do 74/80).

XXII ZAJEDNIČKA SEDNICA od 14. oktobra 1983. godine, donela je i sledeći

Z A K L J U Č A K

Smisao odredbe iz stava 2. člana 10. Zakona o osnovnim pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službeni list SFRJ", br. 35/72 – sa kasnijim izmenama i dopunama) jeste u pravu osiguranika da mu se odredi najpovoljniji penzijski osnov koji će mu omogućiti i ostvarivanje napovoljnijeg iznosa penzije. Ukoliko osiguranik nije ostvario to pravo prilikom penzionisanja može to pravo ostvariti i po pravosnažnosti rešenja na način i u postupku u skladu sa zakonom i propisima donetim u skladu sa zakonom.

SUDSKA PRAKSA

Član 204. Carinskog zakona

Prilikom donošenja rešenja o oduzimanju robe u smislu člana 204. stav 3. Carinskog zakona, organ je dužan da izvrši individualizaciju i imenovanje pojedinačno svakog predmeta koji se oduzima.

(Us-1021/82 od 18. VII 1983. godine.)

Član 271. Carinskog zakona

Čl. 61. i 62. Pravilnika o carinskom nadzoru i postupku carinjenja robe smeštene pod carinski nadzor

Zahtev držaoca konsignacionog skladišta kao podnosioca deklaracije za izmenu podataka o količini, vrsti, kakvoći i vrednosti robe, podnet u smislu čl. 271. Carinskog zakona sadrži u sebi i zahtev nadležnom carinskom organu za naknadni pregled robe, ukoliko se u postupku propisanom članom 271. Carinskog zakona ne prihvati nalaz komisije podnosioca deklaracije o drukčijem stanju robe smeštene na konsignacionom skladištu.

(Us-907/82 od 13. V. 1983. godine)

Član 371. i 373. Carinskog zakona

Odgovoran je za prekršaj iz člana 371. stav 1. tačka 1. u vezi sa članom 373. Carinskog zakona ko putnički automobil sa privremenom stranom registracijom "Zoll", proda odnosno kupi bez prijave carinskom organu, odnosno bez plaćanja carine.

(Psz-498/82 od 17. VI 1983.)

Član 383. Carinskog zakona

Član 41. Zakona o prekršajima kojima se povređuju savezni propisi

Ako je roba kojom je izvršen carinski prekršaj oduzeta od okrivljenih u krivičnom postupku kao predmet krivičnog dela, onda nema osnova za izricanje zaštitne mere o oduzimanju te robe i u prekršajnom postupku primenom člana 383. Carinskog zakona.

(Psz-100/83 od 1. VII 1983.g.)

Član 92. Zakona o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa inostranstvom

Prema članu 92. Zakona o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa inostranstvom, ovlaštene banke su dužne da obezbede tajnost podataka o deviznim računima i deviznim štednim ulozima građana. Ne postoji povreda tajnosti istih podataka u slučaju kada za njih organi gonjenja, odnosno prkršajni organi saznaju od vlasnika deviznog računa, odnosno uvidom u deviznu štednu knjižicu vlasnika ili na koji drugi način, mimo banke kod koje izvršilac prekršaja drži na deviznom računu ili deviznom štednom ulogu devizna sredstva koja su predmet prekršaja.

(Psz-76/83 od 10.X 1983.)

Član 95, 203. i 220. tač. 5. Zakona o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa inostranstvom

Kada putnik pre pregleda na graničnom prelazu sam prijavi carinskim organima devizna sredstva koja sobom nosi, nema osnova za gonjenje i kažnjavanje takvog putnika za prekršaj iz člana 220. tačka 5. Zakona o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa inostranstvom.

(Psz-140/82 od 5. XI 1982.g.)

Član 11. Zakona o prekršajima kojima se povređuju savezni propisi

Član 108. Zakona o prometu robe i usluga sa inostranstvom

Kada je rešenjem nadležnog opštinskog organa stavljena van snage klauzula o zabrani otuđenja uvoznog automobila i vlasnik proda uvezeni automobil, onda u smislu člana 11. Zakona o prekršajima kojima se povređuju savezni propisi vlasnik nije odgovoran za prekršaj iz člana 108.

stav. 2. Zakona o prometu robe i usluga sa inostranstvom, jer je na osnovu takvog rešenja mogao shvatiti da je dozvoljena prodaja uvezenog automobila.

(Psz. 59/83 od 11. XI 1983.g.)

REGISTAR PROPISA

- Krivični zakon SFRJ ("Službeni list SFRJ", broj 44/76)
- Krivični zakon SRBiH ("Službeni list SRBiH", br. 16/77)
- Zakon o krivičnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 36/77 i 60/77)
- Zakon o privrednim prestupima ("Službeni list SFRJ", broj 4/77 i 36/77)
- Zakon o društvenoj kontroli cena ("Službeni list SFRJ", broj 25/72 i 35/72)
- Zakon o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima ("Službeni list SFRJ", br. 63/80)
- Zakon o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini ("Službeni list SRBiH", br. 13/74 i 18/75)
- Zakon o prometu nepokretnosti ("Službeni list SRBiH", broj 38/78)
- Zakon o svojini na posebnom dijelu zgrade ("Službeni list SRBiH", br. 35/77)
- Zakon o eksproprijaciji ("Službeni list SRBiH", broj 11/78)
- Zakon o šumama ("Službeni list SRBiH", broj 11/78)
- Zakon o rudarstvu ("Službeni list SRBiH", broj 13/80)
- Zakon o zakupu poslovnih zgrada i prostorija ("Službeni list SRBiH", br. 33/77)
- Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78)
- Zakon o autorskom pravu ("Službeni list SFRH", br. 19/78)
- Zakon o osnovnim svojinko – pravnim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 6/80)
- Zakon o zastarjelosti potraživanja ("Službeni list FNRJ", br. 40/53 i 57/54)
- Zakon o udruženom radu ("Službeni list SFRJ", broj 53/76)
- Osnovni zakon o odnosima roditelja i djece ("Službeni list FNRJ", broj 104/47)
- Zakon o zaštiti na radu ("Službeni list SRBiH", broj 36/77)
- Zakon o putevima ("Službeni list SRBiH", broj 6/78)
- Osnovni zakon o osiguranju i osiguravajućim organizacijama ("Službeni list SFRJ", br. 7/67,50/68 i 20/69)
- Osnovni zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima ("Službeni list SFRJ", br. 15/70)
- Zakon o parničnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 36/77)
- Zakon o osnovama sistema osiguranja imovine i lica ("Službeni list SFRJ", broj 24/76)
- Zakon o nasljeđivanju ("Službeni list SRBiH br. 7/80)
- Zakon o stambenim odnosima ("Službeni list SRBiH", broj 13/14, 23/76 i 34/83)
- Porodični zakon ("Službeni list SRBiH", broj 21/79)
- Zakon o redovnim sudovima ("Službeni list SRBiH", broj 14/80 i 10/83)
- Zakon o opštem upravnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 38/78)
- Zakon o oporezivanju proizvoda i usluga u prometu ("Službeni list SFRJ", br. 33/72)
- Zakon o upravnim sporovima ("Službeni list SFRJ", broj 4/77)
- Zakon o prostornom uređenju ("Službeni list SRBiH, Broj 13/74 i 21/81).